

Bulletin JEZUITÉ, Ječná 2, 120 00 Praha 2, tel.: (02) 292380, fax: (02) 962 164 40
Bankovní účet: KB Praha 5, 125 07 VAKUS Praha 5, č. ú. 8942-051/0100
Vydavatel: Provincialát České provincie Tovaryšstva Ježíšova

Registrováno MK ČR pod č. MK ČR 6066, MIČ 46 674. Tisk: TOBOLA
Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha,
č. j. 1234/92, ze dne 22. 10. 1992. Placeno převodem.
NEPRODEJNÉ

5 1998
ROČNÍK VII

JEZUITÉ

Noviciátní setkání - 7 • Výprava do Bosny - 9 • Představujeme - 12

<u>úvodní slovo - úvodní slovo - úvodní</u>	Antonín Holas, SJ	1
<u>spiritualita - spiritualita - spiritu</u>	34. Generální kongregace	2
	Duchovní rozlišování	4
<u>z naší provincie - z naší provincie - z</u>	Noviciátní setkání '98	7
	V montérkách na území bývalé Jugoslavie	8
	Výprava do Bosny	9
	Poslání splněno - Jeruzalém je dobyt	11
	Představujeme	12
<u>jezuité ve světě - jezuité ve světě - je</u>	Jezuita, který na Titaniku nezahynul	13
	Mučedník služby	14
	Setkání evropských scholastiků, Neapol 1998	15
<u>dialog - dialog - dialog - dialog - dialo</u>	Corrymeela, místo uzdravování	17
	Pohled úplně odjinud	19
<u>anketa - anketa - anketa - anketa - a</u>	Proč se modlím?	21
<u>reflexe - reflexe - reflexe - reflexe - ref</u>	Jsem jenom jeden...	24
<u>z historie - z historie - z historie - z h</u>	Tajně svěcení jezuité	25
<u>rozhovor - rozhovor - rozhovor - rozh</u>	Muž, který přežil vraždu své komunity	27
<u>dopisy - ohlasy - glosy - poznámky - d</u>	Z dopisů čtenářů	29
<u>apoštolát modlitby - apoštolát modlit</u>	Září	30
	Říjen	31
<u>zprávy - zprávy - zprávy - zprávy - z</u>		

Adresa redakce:
 Bulletin JEZUITÉ, Ječná 2, 120 00 Praha 2, tel.: (02) 292380, fax: (02) 962 164 40,
 e-mail: sjpraha@mbx.vol.cz (do rubriky *Předmět* uveďte slovo *Redakce*)
 Redakční rada: P. Antonín Holas, P. František Hylmar, Tomáš Pavlů (koordinátor),
 Ladislav Tomeček
 Odpovědný redaktor: Tomáš Pavlů (-top-)
 Návrh grafické úpravy: Tomáš Ježek & Refugium
 Korektury: Mgr. Marta Popelová
 Objednávky, příspěvky a veškerou korespondenci posílejte na adresu redakce.
 Uzávěrka tohoto čísla: 1. 9. 1998.

Znamení času

ÚVODNÍ SLOVO

Večer říkáte: "Bude pěkně, protože na nebi jsou červánky", a ráno: "Dnes přijde bouře, protože nebe temně rudne". Vzhled oblohy tedy umíte posoudit, a znamení času ne? (Mt 16, 2-3)

Na celém světě se šíří sekty, různá náboženská a pseudonáboženská hnutí. Podobný jev můžeme pozorovat v církvi: vznikají stále nová a nová hnutí a je třeba se ptát, proč. Jak je též možné, že tolik katolíků přestupuje k Svědkům Jehovovým? A často to bývají právě ti zbožní! Je jisté, že žádný člověk nebude přestupovat k jiné církvi, když dostává v té své všechno, co hledá a po čem touží.

Není právě zde důvod ke vzniku sekt? Dávají velké církve s bohatstvím tradic dnešním lidem to, co hledají a po čem touží? Nejsou příliš neosobní, vznešené? Nepřehlíží atmosféru prázdna moderního člověka, jeho smutek z nezaplněných tužeb, jeho zklamání z podvedení životem, z nudy plynoucí z pocitu bezesmyslnosti všeho? Nechtějí nová hnutí dávat odpověď právě na tyto problémy? Nenabízejí "hotová" řešení a není zde kořen fundamentalistického ražení mnoha z těchto hnutí?

A nyní se obracím do vlastních řad. Vypůjčuji si k tomu slova C. Carretta: "Mnozí 'církvní profesionálové' - zvláště jsou-li to faráři nebo biskupové - dnes hledí užasle a často s rozpaky na takzvaná hnutí či společenství modlitby a spirituality, jež všude vyrůstají jako houby po dešti (...) Nezářel bych čas kritikou jejich nedostatků: fokolarini se přehnaně usmívají, (...) neokatechumenátní společenství se příliš uzavírají do 'ghetta' a vytvořily si svou vlastní liturgii, (...) skauti tráví příliš mnoho času tábořením v lesích, zatímco jejich farnosti naléhavě potřebují katechety; (...) členové *Communione e liberazione* se příliš starají o světské záležitosti a jsou do jisté míry integristy (...) atd. To všechno je pravda: žádné z těchto hnutí není bez vady (...), ale jak je to zvláštní: (...) dýchá z nich život, nadnáší je elán a síla ideálů, rostou, profilují se, angažují (...) a jejich členové nepřestupují k Svědkům Jehovovým" (C. Carretto, *Hledal jsem a našel jsem*). Není právě toto "znamení času" a výzva k zamyšlení?

A. Holas SJ.

34. Generální kongregace

Ukázka z dokumentů poslední generální kongregace je z kapitoly zabývající se otázkou služebního kněžství a jezuitské identity.

Kněžská služba jezuitů, inspirovaná Kristem, *prvním evangelizátorem*, a příkladem svatého Ignáce a jeho prvních společníků, se realizuje prostřednictvím širokého množství služeb. Apoštolské listy Pavla III. (1540) a Julia III. (1550) schvalují celou řadu zvláštních aktivit jezuitských kněží: službu slova a vnitřního života, službu smíření a vysluhování svátostí, vyučování katechismu dětí a nevzdělaných, služby v sociální oblasti. Tyto aktivity, které charakterizovaly službu prvních tovaryšů, jsou základními modely apoštolské kněžské služby, kterou jezuita dává do služby apoštolského poslání církve, a i dnes vybízejí Tovarýšstvo k úsilí realizovat *integrální evangelizaci*, obrácenou k dobru lidské osoby v jejím celku. Církev žádá po Tovarýšstvu úsilí ve všem, *jak to uzná za vhodné k slávě Boží a obecnému dobru*; to je naše *cesta k Bohu*.

Odstavec 167

Jezuité od počátku vykonávali svou službu především tam, kde to bylo nejvíce zapotřebí, kde nebylo nikoho, kdo by se těmito potřebami zabýval, a kde se dalo dosáhnout většího dobra. Tento centrální aspekt našeho charizmatu dobře vystihl Jeroným Nadal: "Tovarýšstvo se stará o ty, o něž se nikdo nestará nebo se o ně stará špatně. To je hlavní důvod, proč bylo založeno, to je jeho síla, to je jeho poslání v církvi."

Odstavec 168

Tentýž duch nepřetržitě utváří to, co jezuité jako kněží konají: jejich služba je zvláště zaměřená na ty, kteří jsou na okraji církve nebo společnosti, kteří byli zbaveni svých práv, kteří mají slábnoucí víru nebo jsou od ní vzdáleni, kteří vidí, že jejich hodnoty jsou zničeny současnou kulturou, na ty, jimž se bída stala nesnesitelnou. Pavel VI. zdůraznil potřebu naší přítomnosti na hranici mezi kulturou a evangeliem, když uvedl: "Kdekoliv v církvi, i v nejobtížnější *první linii*, v místech

střetu ideologií, kde vznikají sociální konflikty, tam, kde na sebe narážejí naléhavé požadavky lidí a věčné poselství evangelia, tam byli a dosud jsou jezuité."

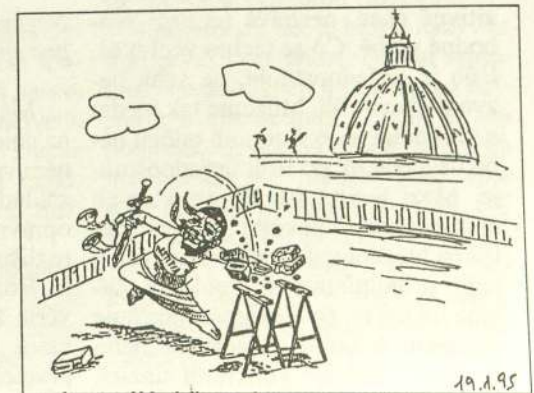
Odstavec 169

Zvláště důležitou výzvou v naší době je potřeba vtělit službu Kristova odpuštění a smíření do světa, který je stále více rozdělen ekonomickými, sociálními, rasovými a etnickými rozdíly, válkami a násilím, ale také kulturní a náboženskou pluralitou. Žijeme v roztržitém světě, v němž lidé potřebují úplné odpuštění díky síle, která může vyjít jen od Boha. Kněžské poslání Tovarýšstva je proto zaměřeno na spravedlnost k chudému člověku a na usmíření světa s Bohem hlásáním evangelia.

Odstavec 171

Způsob, jakým jezuité vykonávají svou kněžskou službu, vychází z našeho apoštolského poslání pracovat s Kristem na hlásání Božího království. První jezuité chtěli být pod vlivem duchovních cvičení podobnými Kristu v nezištném sebedarování každému, kdo byl v nouzi; chtěli se chovat jako on tím, že kázali zástupům; chtěli napodobovat jeho pozornost vůči chudým a nemocným. Víme, že jezuitští teologové, kteří se zúčastnili Tridentského koncilu, obdrželi od sv. Ignáce příkaz věnovat část svého času návštěvám nemocnic a vzdělávání dětí: jejich oficiální pověření účastnit se na koncilu mělo být vyváжено skutky milosrdenství, kterých si nikdo neměl všimnout, kromě chudých, kteří byli obdařeni jejich pomocí.

Odstavec 173

Někteří jezuité z Asie se připravovali na setkání kongregace tréninkem bojových umění - i to patří k jejich identitě. Proslýchá se, že návrhy asijských jezuitů byly potom přijímány bez větších námitek.

Duchovní rozlišování

Jules Toner, SJ

Pokračování z minulého čísla

Boží vůle jako objekt ignaciánského rozlišování je Boží *pozitivní* vůle, opak pouhé vůle *dopouštějící*. Bůh dopouští mnoho věcí, které pozitivně nechce, jako např. hřích a důsledky hříchu.

Mezi věcmi, které Bůh pozitivně chce, jsou některé, které chce nezvratitelnou a účinnou vůlí. Takové věci se dějí naprosto nezávisle na naší svobodné volbě. Můžeme je svobodně, s láskou přijmout, nebo zvolit rebelantskou odpověď, ale nemáme možnost volby mezi tím, zda se skuteční nebo ne. Boží vůli v těchto případech známe jen díky proctví nebo po samotné události. Tato Boží vůle je zcela mimo rámec Ignácova rozlišování. Na druhé straně však Bůh některé věci, které pozitivně chce, nechává na naší svobodné volbě. Co se těchto věcí týče, Bůh je upřednostňuje, ne však nezvratitelnou vůlí. Můžeme tak hledat a svobodně se rozhodnout udělat nebo neudělat to, co Bůh upřednostňuje. Mezi těmito věcmi, ve kterých máme svobodnou volbu, si Ignác nevíš hledání univerzální Boží vůle, např. principů morální teologie. Zajímá ho jen to, co Bůh upřednostňuje vzhledem k volbě jednotlivce nebo skupiny v některé konkrétní situaci.

Avšak ne každá konkrétní situace, ve které Bůh má *preferenční* vůli, ale nechává ji na svobodné volbě jednotlivého člověka, je předmětem ignaciánského rozlišování. Ignác vidí dvě různé oblasti pro rozlišování Boží vůle vzhledem k volbě jednotlivce. V jedné z nich se člověk snaží ujasnit si, zda navrhovaná alternativa je morálně příkázaná, nebo zakázaná. Ve druhé oblasti již člověk počítá s tím, že žádná alternativa této volby není ani zakázaná, ani příkazovaná, ani doporučená Bohem, a snaží se rozlišit, která alternativa je *více* ke slávě Boží. Ignácovy metody rozlišování Boží vůle se týkají pouze Boží vůle v této poslední výše uvedené oblasti.

Nezbytné podmínky pro spolehlivé rozlišení Boží vůle

Máme-li mít odůvodněnou naději na nalezení Boží vůle v právě zmíněném významu, musí být splněny dvě základní podmínky. Máme-li mít oprávněnou důvěru v to, že naše rozlišování nás přivedlo k tomu, co je Boží vůlí, musíme odůvodněně věřit, že jsme splnili tyto podmínky, které jsou založeny na několika prvcích víry. Prvním je naše víra

v Boha: že ve své nekonečné moudrosti ví, která alternativa v konkrétní situaci volby je pro jeho větší slávu a má být sdělena; že Bůh má moc vést nás k pravdivému úsudku; že Bůh nás ve své nekonečné lásce povede, pokud se svobodně otevřeme a necháme se jím vést. Další prvky víry se týkají našeho vztahu k Bohu v hledání a nalézání jeho vůle. Jedním z nich je to, že jsme zcela závislí na Bohu, když nás vede v rozlišování. Nikdy nemáme důkaz toho, že jsme našli Boží vůli, a to bez ohledu na naši inteligenci, zkušenost a úsilí - vždy je to jen pravděpodobnost, která nemůže zcela odůvodnit přesvědčení, že jsme volili správně.

Jiným prvkem víry je, že když nás Bůh vede k pravdivému úsudku o své vůli, běžně to dělá skrze upřímné a velkodušné úsilí našich vlastních srdcí a myslí. Jeho pomoc nenahrazuje naše úsilí, ale bez našeho úsilí nemá co provázet.

Z těchto prvků víry vyplývají nezbytné podmínky pro řádné a spolehlivé rozlišení Boží vůle: při našem rozlišování musíme být v největší možné míře otevření působení Ducha svatého a musíme vyvinout maximální rozumné úsilí v hledání Boží vůle.

Otevřenost k Duchu svatému je všeobecně v křesťanském životě zásadně určována vírou, nadějí a láskou, a to s pokorou, která jim

předchází a která je následuje. Všimáme-li si zde zvláště souvislosti s rozlišováním Boží vůle, musíme zdůraznit jisté partikulární výrazy víry, naděje a lásky ve všedním křesťanském životě otevřeném Duchu svatému. Prvním je upřímný úmysl udělat vše, co si Boží vůle žádá, bez ohledu na to, co to bude stát. Neboť hledat Boží vůli se záměrem zvažovat, zda se jí budu řídit, až ji nalezu, je jen ztrátou času. Druhým prvkem, který je třeba zdůraznit, je prosebná modlitba, aby člověk poznal Boží vůli - vytrvalá modlitba intenzivní touhy spojené s vírou, že Bůh mne povede k poznání. Třetím elementem je indiference ke každé alternativě volby, s výjimkou případné Boží vůle. Tento element může být pojmenován jinak, např. nadhled, svoboda ducha, čistota srdce. Ale žádné pojmenování asi neosvětluje Ignácovo stanovisko tak jasně a důrazně jako indiference ke všemu, s výjimkou Boží vůle.

Indiference, jak je běžně nazývána třetí prvek otevřenosti Duchu svatému, je nejobtížnější k dosažení a nejnáze k přehlednutí. Proto je tou podmínkou, kterou Ignác ve svých instrukcích pro hledání Boží vůle stále opakuje a zdůrazňuje (srov. DC 1, 5, 16, 23, 146, 147, 155, 157, 166, 169, 179, 184, 189). Je to jistý projev a zkouška víry, naděje a lásky, konečné kritérium otevřenosti Duchu svatému a, více než cokoli jiného,

klíč k úspěšnému rozlišování Boží vůle. Všechny meditace, kontemplance a sebezpytování v Exerciích před volbou mají za cíl dosažení indifferenci. Porozumění indifferenci je základem pro jakékoli pochopení ignaciánského rozlišování Boží vůle.

Druhou nezbytnou podmínkou pro řádné a spolehlivé rozlišování Boží vůle je naše maximální rozumné úsilí. To zahrnuje přinejmenším dvě věci. První je snaha naučit se nejjistější pomocné metody hledání Boží vůle a způsob jejich použití studiem, zkušeností z jejich používání pro vedení, reflexí našich zkušeností. Druhou věcí, která je sem zahrnuta, je snaha věnovat rozlišování všechen čas a energii, která je potřebná a rozumná v naší aktuální situaci.

Ilustrační foto: Místnost, v které r. 1556 zemřel sv. Ignác.

Ze dvou základních podmínek pro spolehlivou volbu je zřejmě první - otevřenost k Duchu svatému - mnohem důležitější. Alespoň pro toho, kdo věří stejně pevně jako Ignác v milujícího, prozřetelného Boha, který "všechny věci spojuje pro dobro těch, kdo jsou povoláni" (Řím 8,28). Takový Bůh jistě povede k větší slávě ty, kdo jsou pro něho otevřeni popsány způsoby, a to i tehdy, když bez jejich viny jejich největší úsilí nalézt jeho vůli budou postrádat praktickou moudrost, jak jí dosáhnout. Nicméně druhá základní podmínka vyžaduje, abychom se učili a prováděli rozlišování se vši naší schopností a připraveností k volbě.

Překlad: Martin Kvapilík
(Pokračování příště)

Noviciátní setkání '98

Miroslav Herold, SJ

Mariánské poutní místo v Kostelním Vydří se 25. června stalo svědkem nevšední události. Konalo se zde setkání noviců z České republiky. Organizátory letošní akce byli místní karmelitáni.

Z NAŠÍ PROVINCE

Mezi účastníky bylo možné najít novice premonstrátů, kapucínů, karmelitánů, salvatoriánů a jezuitů, postulanty břevnovských benediktnů a samozřejmě i jejich "šéfy". Početní převahu tvořili bratři premonstráti, což v poslední době není v naší zemi nic divného (mají novice ve více klášteřích).

Po úvodním seznámení následovala debata v menších skupinkách nad předem vybranými tématy, jež se dotýkala života novice: modlitba, práce, osobní a komunitní život. Účelem rozhovorů bylo zjistit, jak se ta která škola spirituality staví k těmto věcem a jak jsou prováděny v praxi dnešní doby a našeho prostředí. Zřejmě největší rozdíly mezi zúčastněnými spočívaly v otázkách, do jaké míry zaplňuje jejich formaci snaha o modlitbu a solidní vnitřní život a do jaké míry k tomu přistupuje studium, a dále v otázce samoty a míry společného života. Nutno podotknout, že tyto rozhovory probíhaly v nepřítomnosti novicmistrů.

Program pokračoval slavením mše svaté, kterou vedl P. Kodet. Jeho kázání bylo velmi burcující. Svými slovy vybízel přítomné k vážnému zamyšlení nad zasvěceným životem: Vidíme jeho podstatu v následování Ježíše Krista, nebo v naplňování vlastních přání? Chápeme řeholní život jako opravdové zřeknutí se sama sebe a odevzdané nesení svého kříže, nebo je pro nás pouze pohodlným vyřešením otázky, kde se s co nejmenším úsilím uplatnit? "Nezašíváme se" do klášterů jen pro své pohodlí? Tyto otázky ilustrují ducha celé promluvy.

Mimo oběd a závěrečnou adoraci měli přítomní možnost si prohlédnout areál poutního místa s přílehlým karmelitánským klášteřem a navazovat osobní kontakty. Přínosem setkání byla skutečnost, že jsme se mohli alespoň lehce navzájem poznat, udělat si představu o životě jiných řeholních komunit a v neposlední řadě načerpat velké povzbuzení k další životní pouti.

V montérkách na území bývalé Jugoslávie

Josef Čunek, SJ
Václav Dlapka, SJ

"Dobro došli!" Tak 3. července uvítal Záhřeb dva české jezuity a šest odvážných mladíků, kteří se ochotně vydali na dva týdny do Chorvatska pomáhat s úpravami válkou zničených domů.

Přijeli jsme do krajiny, kde byl filmován příběh Vinetoua a jeho bílého bratra, do místa krásných hor a řek, ale také zničených vesnic, spálenišť domů i kostelů. Jak vznikl plán pomáhat v zemích bývalé Jugoslávie? Chtěli jsme se nějak podílet na obnově válkou postižených oblastí.

V Záhřebu pracuje chorvatský jezuita, otec Kušan, ředitel JRS (Jesuit Refugee Service) pro zdejší oblast. Je v kontaktu s mnoha evropskými organizacemi podílejícími se na pomoci těmto zemím. Vyhlédl pro nás práci v projektu švýcarské vlády: umožnit pravoslavným rodinám návrat zpět do chorvatské Dalmácie. Vydali jsme se k pravoslavnému klášteru v horách, na břehu řeky Krky, severně od Šibeniku. Všichni v autě zmlkli tváří v tvář prostříleným zdem a vesnicím pobouřených domů. Při sjezdu z vesnice Kistanje do údolí řeky Krky nás obetkalo tajemné očekávání. Serpentinu nás dovedly ke kovaným mřížovím u klášterní brány. Než jsme stačili vystoupit, objevili se dva chor-

vatští policisté. Po vysvětlení, že jsme připutovali jako humanitární pomoc, o níž se jistě už dozvěděli, výmluvně opřeli své ruce do opasků s jasným: "Sem nemá nikdo přístup!" Nastal čas na umění diplomacie.

Obec Kistanje měla před válkou r. 1995 kolem tří tisíc obyvatel, z toho však jen asi dvacet Chorvatů. Nyní jsme se objevili v polorozbořené obci, do které přesídlily desítky uprchlických chorvatských rodin z Kosova. Místní pravoslavný kněz nás pozval na uhašení žízň. Při přátelském rozhovoru nám jeho průvodce, pan Bezbradica, nabídl nocleh. Janko, jak ho všichni nazývají, je Srb, ale jeho žena je Chorvatka. Dům jim zůstal stát jen díky tomu, že se v něm ubytovala jednotka UNPROFOR.

Po dlouhých byrokratických průtazích se nám brána otevřela. Vedle budovy kláštera ze 14. stol stála bogoslovija, učiliště pro stovacet ortodoxních studentů bohosloví. Spatřili jsme vyrabovaný seminář, ucpané toalety, osobní i bohoslu-

žebné oděvy rozházené mezi knihami po zemi a plísní přilepené k podlaze. Náš úkol byl prostý: vše vynosit a vyčistit, aby se budova mohla zprovoznit jako dočasný domov navrátilců. Tužili jsme se a odvedli kus dobré práce, která z nás pomohla vytvořit dobrou partu. Večery byly věnovány odpočinku: po dobrých večerech paní Bezbradicové jsme mívali mše a diskuse o tom, čím nás obohacuje duch sv. Ignáce.

Po cestě do Chorvatska jsme viděli nový kostel v Mariboru a s ním dílo českých umělců Jemelky a Olivy. Při návratu zas Plitvická jezera a katedrálu v Záhřebu s náhrobkem kardinála Stepinace, muže, který byl pronásledován totalitní mocí a zemřel v internaci.

Pravoslavný klášter

Výprava do Bosny

Pro druhou osmičlennou skupinu, která se vydala na pomoc 20. - 29. července, vyhlédl otec Kušan jednu z vesnic v Bosně. Bylo třeba si vyřídit vízum. Na začátku vše probíhalo podle plánu: v pondělí se výprava vydala do Záhřebu. Již v úterý byl však jejich optimismus zchlazen úředním šimlem. "Až zítra!", uslyšeli na policii, kde měli vízum dostat.

Jeden z účastníků této výpravy, Miroslav Herold, vypráví: "Tak jsme čekali, přesněji hráli na hřišti jezuitské koleje fotbal. Vítek, dobrovolník z Prahy, si hned v prvním zápase zlomil ruku, a tak si zajistil místo v týlu: připravoval naší čtveř jídlo." Teprve ve čtvrtek konečně

dostali víza a pustili se na cestu do Sarajeva. Tam přespali v místní jezuitské komunitě a v pátek je Pavel Hruša, český scholastik pracující v Sarajevu, dovedl na místo. Cesta směřovala asi 60 km na sever, do vesnice Donja Borovica v horách, blízko městečka Vareš. Obec katoli-

ckých Chorvatů byla před pěti lety vydrancována muslimy. Jediná opravená budova ve vesnici jim poskytla střechu nad hlavou. Pustili se do rekonstrukce obydlí pro rodiny, které mají odvahu se vrátit. "Pokračovali jsme vlastně v práci skupiny jezuitských scholastiků z celého světa, kteří připravili základní podmínky pro nouzové ubytování dalších dělníků," říká Václav Dlapka, jezuita, kterému jako bývalému studentu teologie v Záhřebu připadla služba tlumočnicka. Čistili ruiny zděných budov, které muslimové vyhodili do povětří. "Zbytky zdemolovaného nábytku a jiného vybavení tvořily s troskami zřícených stropů a střechech hroznou zmrštinu prorostlou stromky a koprivami," popisuje následky bojů Václav. To vše bylo zapotřebí odstranit, aby bylo možné na očistě-

ných základech znovu budovat.

"Když jsme chtěli vidět okolí této vysoko položené obce, museli jsme zdolat cestu podobnou té ve filmu *Misie - vyšplhat se nad vodopády*," líčí obtížnou cestu Mirek Herold. "Bylo možné potkat muslimské pastevce z nedaleké obce, z níž pocházejí ničitelé Borovice. Pastevci stále nosí při ovcích zbraně, ale není třeba se bát - slouží totiž k obraně stád před vlky. Jednomu z nás chtěli prodat ovci. Někteří jiní zas potkali muslimského otce s malými dětmi. Rozebíral, jak malé jsou rozdíly mezi náboženstvími. Nechápal, proč tato válka vznikla," uzavírá své vyprávění Mirek.

*Podle vyprávění účastníků zpracoval
Jan Regner, SJ*

Naši pracovníci

Poslání splněno - Jeruzalém je dobyt

Jan Regner, SJ

Budkovice, malá vesnička zasazená do pěkné přírody, leží na mapě blízko Brna. Od 31. července do 11. srpna se zde konal nevelký tábor pro ministranty z jezuitských farností. Účastníků bylo šestnáct: kromě čtyř jezuitů sem přicestovalo dvanáct mladíků z Českého Těšína, Bruntálu, Smiřic u Brna a okolí Kuželova.

Po úporné cestě v nesnesitelném horku se přede mnou z husté zeleně budkovického lesa konečně vynořilo hledané tábořiště. Šestice velkých stanů středověkého střihu hrála všemi barvami. Přijel jsem se pozděním a vše již bylo v plném proudu.

Program byl nabitý: hra *Hu-tu-tu-tu* nám zajistila první modřiny a děravé kalhoty. Večer nastaly slavnostní okamžiky. Každý účastník tábora dostal brnění a byl přijat do panošského stavu. To byl však teprve začátek. Již od následujícího dne museli panoši podstoupit množství různých zkoušek, aby se směli stát rytíři. Učili se poznávat různé přírodniny, šermovat, kreslit erb a celá řada disciplín prověřila jejich obratnost, sílu, rychlost, přesnost či trpělivost.

Konečně tu byl onen očekávaný večer. Nad táborem viselo napětí. Jeden z knížat pokládal svůj meč na ramena panošů. "Pasuji tě na rytíře," rozléhalo se lesem. Vybraná rytířská společnost usedla do sněmovního stanu, kde se za svitu olejových lamp oddala hodování. Podávala se papriková pomazánka, ovoce a čaj se sirupem.

Následující večer se ve středověkém ležení objevil rytíř z řádu Obránců svatého hrobu, který hledal

Stany v táboře

odvážné muže k výpravě do Jeruzaléma. "Je třeba vyrvat Boží hrob pohanským Saracénům," apeloval na jejich statečnost zbožný rytíř. Přihlásili se všichni. Nejdříve však bylo třeba získat potřebné množství stříbrníků a hledal se způsob, jak je nabýt. Příležitost se naskytla tehdy, když obecní hejtman vypsál odměnu za chycení lapky sužujícího chudý lid. Rytíři se pustili do práce a za několik okamžiků byl lapka v pou- tech předveden před obecního hejt-

mana na hrad, a stříbrňáky byly v kapse.

Když se rytíři vydávali na cestu do Palestiny, slunce nemilosrdně páliło. Nic na to nedbali, ani když si museli obléci těžké brnění a pláště s křížem. Odhodlaně pozvedli své meče nad hlavy. "Jeden za všechny, všichni za jednoho," zvolali jako jeden muž. Bylo zapotřebí dobýt hradby Jeruzaléma - zadní zidku fary ve Sřelcích u Brna. Ty však byly velmi dobře sřeženy pohanskými

Saracény - místní farní mládeží. Po chvíli těžkého boje Saraceni zbabele prchli a Jeruzalém byl dobyt.

Rytíři se vraceli do tábora s hlavou vítězně zdviženou. Ale to už byl opravdu konec. Poslední *táborák*, poslední společné chvíle, bourání stanů a dobrodružství skončilo.

Někteří mi ještě vtiskli lístek se svou adresou do dlaně. Chtěli poslat nějaký obrázek nebo napsat pár slov. Ochoťně jsem jim to slíbil a bylo mi trochu smutno, že už odjíždějí.

Představujeme

V Kolíně se 15. srpna uskutečnily první sliby Miroslava Herolda, který pochází z Dolních Počernic. Tímto aktem byl oficiálně ukončen jeho dvouletý noviciát.

Narodil se 10. dubna 1978 v Praze. Bydlel nejprve v Libni, pak v Karlíně, a nakonec v Dolních Počernicích. Po skončení základní školy studoval na pražském Arcibiskupském gymnáziu. Tam se poprvé setkal s jezuitou, kteří zde vyučovali náboženství. Zdrojem informací o jezuitském řádu mu byla i historická a hagiografická literatura. R. 1996, v den slavnosti Nanebevzetí Panny Marie, vstoupil do Tovaryšstva.

Nejmladší jezuitský scholastik je zaměřen na humanitní předměty. Zajímá se o hagiografii, historii, asketiku, beletrii, hudbu, výtvarné umění a z jazyků především o latinu. Od letošního září studuje filosofii v Bratislavě. Doufá v lepší orientaci ve světě filosofických myšlenek a těší se na to, že lépe pozná slovenskou provincii Tovaryšstva. Od řeholního života očekává prohloubení osobního vztahu s Bohem a chce se podílet na budování atmosféry lásky v našich komunitách.

Zpracoval Jan Regner, SJ

Jezuita, který na Titaniku nezahynul

"Vystup z té lodi! Provinciál." Stručný telegram a podpis. Je třeba dodat, že se psal rok 1912 a adresátem byl mladý irský jezuita, který se plavil na Titaniku z Francie do Irska.

Na palubě se seznámil s bohatým americkým párem, který mu nabídl lístek až do Ameriky. Mladý muž, talentovaný fotograf, telegrafoval svému představenému. Ten pak odpověděl zcela jasně...

Jezuita Frank Browne (1880-1960) nosil text telegramu celý život v peněžence a někdy s úsměvem říkal: "Je to jediný případ, kdy svatá poslušnost člověku zachránila život."

Frank studoval na Belvedere College v Dublinu ve stejné třídě jako James Joyce. Roku 1897 vstoupil do jezuitského noviciátu a v roce 1915 byl vysvěcen na kněze. Ještě týž rok se stal kaplanem irské jednotky bojující v první světové válce ve Francii. Byl pětkrát zraněn a jednou přiotráven plynem. Válka poškodila jeho zdraví na celý život, po ní pracoval převážně v exercičním domě.

Z talentovaného fotografa se později stal *pan fotograf*, který během osmdesáti let života nafotil 42 tisíc snímků. London Times o něm napsal: "Browne patří mezi velké světové fotografy všech dob." Frank dostal dobrý fotoaparát od svého strýce a později měl filmy od Kodak Europe po celý život zdarma. P. O'Donnell, který se stará o Browneovu pozůstalost, vydal už dvanáct alb jeho fotografií. Nejnovější se jmenuje "Poslední dny Titaniku".

Několik fotografií tělocvičny, jídelny, psacího salónu použil tvůrce "oscarového filmu" Titanic, James Cameron. Když otec O'Donnell shlédl jeho film v kině, velmi se mu líbil. Titanic považuje za symbol života: "My všichni jsme vlastně na Titaniku a nikdo z nás neví, kdy se před námi vynoří náš ledovec."

Podle zahraničních materiálů zpracoval -top-

Ilustrační foto od P. Browna "The Postman" (Austrálie 1924)

Mučedník služby

Den začínal jako každý jiný. Ráno Richie snídal se svým spolubratrem, a potom odešel do školy. Během dopoledního vyučování však vstoupil do třídy jeden bývalý student a začal ohrožovat žáky granátem. Byl to vysloužilý voják, který se zúčastnil kruté občanské války, a všem bylo jasné, že nežertuje. Richie se snažil zabránit vhození granátu mezi studenty. Granát spadl na zem a explodoval. Mladý filipínský jezuita byl během několika hodin mrtev. Zachránil život mnoha studentů za cenu vlastního života.

Letos v říjnu by mu bylo 28 let. Richard Michael Fernando, SJ, filipínský scholastik, kterému nikdo neřekl jinak než "Richie". Pracoval v technické škole Banteay Prieb v Kambodži. Je to centrum, které umožňuje lidem s následky po nášlapných minách zapojit se do života. Postižení hovoří o svém zranění, o svém strachu i naději a získávají sílu začít znovu. Mnozí se učí číst a psát, vyučí se řemeslu, a tak mohou žít důstojný život.

Po jeho smrti mu vzdalo hold a díky mnoho lidí. Byl mezi nimi i prezident Fidel Ramos, který Richieho

označil za nového hrdinu, a vyzval Filipínce, aby následovali jeho příklad velkorysosti a nezištnosti. Mladý jezuita připravoval v centru velkou oslavu s programem pro absolventy. Oslava byla plánována na 1. listopad na svátek Všech svatých. Richie netušil, že se mezi tyto muže a ženy dostane tak brzy. Vedoucí centra sestra Denise Coghlan o něm řekla: "Richie měl mimořádné pochopení a srdce pro postižené. Banteay Prieb má nového světce, který se může přimlouvat za všechny, kteří se zde učí a žijí."

Připravil Tomáš Pavlů, SJ

Richard Michael Fernando, SJ
† 17. října 1996

Setkání evropských scholastiků, Neapol 1998

Jiří Obruča, SJ

Letošní setkání evropských scholastiků se uskutečnilo v Římě a Neapoli od 30. června do 17. srpna. Setkání se uskutečňuje pravidelně každý rok a slouží hlubšímu poznávání jezuitských studentů navzájem, ale také kulturních a historických rozdílností evropského kontinentu. Skládá se z počátečních duchovních cvičení, společného fóra a sympósiá. Hlavním tématem byl tentokrát sociální apoštolát v našem řádě.

Z celé Evropy jsme se sjeli a nejprve setkali v Římě, kde jsme přenocovali na generální kurii. Setkání, proslov a diskuse s generálem našeho řádu, P. P.-H. Kolvenbachem, SJ, byl pro nás počátečním impulsem, a to nejen pro typický humor našeho generálního představeného, ale i pro jeho přehled a otevřenost, s níž s námi diskutoval. Dalším pozitivním momentem byly osobní rozhovory i s ostatními členy generální kurie, včetně našich asistentů, a se sekretářem řádu P. Zwiefelhoferem.

Tak jako každoročně, tak také tentokrát následovaly duchovní cvičení. Za tímto účelem jsme se přepravili do malého sympatického kláštera sester "benediktínek" blízko Rieti. Hlavním exercitátorem byl skotský jezuita, P. Michael Cambell-Johnston. V církvi je známý především svým angažovaným postojem k chudým. Začátkem osmdesátých let zakládal v Salvadoru JRS (Jezuitskou pomoc uprchlíkům) pro Střední Ameriku a Mexiko. Náplní

našich duchovních cvičení byly meditace v duchu svatého Ignáce kombinované s myšlenkami biskupa Romera, zavražděného pro svůj postoj k chudým lidem Salvadoru. Jako dalšího duchovního průvodce exerciciemi jsme mezi sebou přivítali Portugalce P. H. Rica, SJ, Angličana P. P. Endeana, SJ, a Polku K. Czarneckou, která spolupracuje je laickou spolupracovnicí s jezuitou ve Varšavě.

Po této první fázi setkání jsme se přesunuli do Neapole. Cestou jsme se zastavili v La Stortě, kde jsme společně slavili mši svatou a obnovili své sliby. Následoval den volna. Člověk by to jen stěží mohl využít k lepší věci než k návštěvě památek Neapole a nedalekých Pompejí.

Od 12. srpna následovalo pracovní fórum, které vedl brněnský rodák, P. M. Czerny, celořadový sekretář pro sociální apoštolát, a italský scholastik Giacomo Costa, který je právě na své *magisterce* v Římě. Této fázi našeho setkání byl přítomen i "evropský" provinciál, P. A. Darmanin.

Zamýšleli jsme se nejprve nad sociálním apoštolátem v jednotlivých provinciích a asistencích, a potom v celé Evropě. Pracovali jsme často v malých skupinách a výsledky těchto diskusí jsme pak shrnovali v celém kolektivu. Většinou hlasů jsme vyjádřili svou touhu po hlubší spolupráci mezi námi v Evropě, což platí zvláště pro JRS, která řeší velmi podobné problémy v různých zemích. Rovněž problematika dialogu mezi Východem a Západem přišla mnohokrát ke slovu v souvislosti sociálního apoštolátu. Zamýšleli jsme se také nad vztahem naší spirituality, chudobou a tím, jak práce mezi chudými ovlivňuje a umožňuje prohlubovat ignaciánskou spiritualitu. Nezabývali jsme se těmito věcmi jen "teoreticky", protože součástí fóra bylo i setkání a diskuse s "malými bratry" a "malými sestrami", kteří pracují v Neapoli s chudými lidmi. Zapůsobila na nás především jejich spiritualita, která se odráží i v jednoduchosti a prostotě jejich života. Navštívili jsme také komunitu Emmanuel blízko Neapole. Založil ji jeden italský jezuita k tomu, aby pomáhala mladým lidem, kteří "propadli" sociálním sítím společností až na její

dno - narkomanům. Setkání s těmito lidmi bylo velmi přátelské a otevřené. Totéž je možné říci o závěrečném fotbalovém zápase, který jsme si s nimi zahráli. Kombinace práce na přílehlé farmě s prvky duchovního života a skupinové terapie vedené již vyléčeným narkomanem pomáhá těmto mladým lidem postupně otevírat hodnotu přátelství a vědomí své vlastní důstojnosti. Měli jsme rovněž možnost přivítat mezi námi jezuitu, P. P. de Charentenay, SJ, šéfa "informační služby" OCIFE v Bruselu, a P. G. Moralese z generální kurie, s nímž jsme diskutovali problémy naší formace ve vztahu k sociálnímu apoštolátu.

Na závěr fóra byly reflektovány záležitosti týkající se komunikace a práce provinčních koordinátorů během roku. *EJIF - review*, obsahující informace o nových akcích, by se měl od nového roku distribuovat pomocí e-mailu. Tím by se mohla zlepšit a urychlit komunikace mezi námi. Také byly vyhodnoceny tzv. letní projekty, které organizují scholastici během prázdnin. Příští setkání se bude konat v Bruselu. Bude ho připravovat nově zvolený koordináční výbor EJIF-u ve spolupráci s OCIFE.

Mladí jezuité by měli být během své formace ve styku s chudými nejen příležitostně, ale trvale. Tyto zkušenosti musí být provázeny pečlivou reflexí. Jsou součástí akademického i duchovního vzdělávání.

34. Generální Kongregace TJ, d. 3, *Naše poslání a spravedlnost*

Corrymeela, místo uzdravování

Tomáš Pavlů, SJ

Konflikt v Severním Irsku je často líčen jako konflikt dvou vyznání. To je ovšem zjednodušené a není tomu tak, nicméně příslušnost k určité církvi přispívá k vědomí identity. Nejedná se zde o boj katolíků s protestanty jako spíše o střetnutí republikánů (zpravidla to jsou Irové a katolíci), kteří chtějí připojení k Irské republice, proti unionistům (zpravidla to jsou Britové a protestanti), kteří brání spojením s Velkou Británií. Křesťanské přesvědčení mnohých však pomohlo vybudovat viditelný most porozumění a snášenlivosti mezi oběma zneprátenými tábory. Mostem je vesnička v Severním Irsku - Corrymeela.

DIALOG

Corrymeela znamená v překladu "Kopce harmonie" a je to společenství, které se snaží budovat mosty tolerance a odstraňovat vzájemnou nelásku a předsudky mezi republikány a unionisty v Ulsteru - Severní Irsku. U vzniku společenství stojí reverend Ray Davey, který v roce 1940 během války v Severní Africe založil v Tobruku centrum, kde se setkávali lidé různého vyznání. Válka skončila a Rev. Davey se stal kaplanem na Queens Univesity v Belfastu. Na počátku šedesátých let, po návštěvě Křesťanských komunit smíření v Itálii (Agape) a ve Skotsku (Iona), se v Severním Irsku kolem Daveyho formuje skupina křesťanů, která chce založit podobnou komunitu smíření. V roce 1965 byl zakoupen prázdninový dům Corrymeela a komunita převzala název domu jako své jméno. V roce 1966 se zde koná v té době jedinečná společná konference

protestantů a římských katolíků. Od té doby se na půdě komunity smíření setkávají katolíci a protestanti, děti i dospělí, adolescenti i senioři, svobodní i ženatí, intelektuálové i lidé bez vzdělání. Rozdělují je především mnoho předsudků. V roce 1970 se členové komunity angažují také v Belfastu, pořádají letní prázdninový projekt pro děti z oblastí, kde dochází k násilí. Od roku 1973 začínají jednorocní dobrovolnické programy. Dobrovolníci pracují jeden rok v komunitě a přitom se i mnohému naučí. V roce 1976 syn členky komunity Maury Kiely byl zabit teroristy. Maura zakládá skupinu pro lidi, jejichž blízcí zahynuli při ozbrojených útocích. Členové skupiny jsou z obou zneprátených táborů.

Na životě komunity se výrazně podílejí dobrovolníci; někteří zde pracují po dobu jednoho roku a další

třeba kratší dobu v létě. Jejich úkolem je připravovat program pro děti a mládež, které sem přicházejí, starat se o technický chod domu, pomáhat v kuchyni apod. Jedna z dobrovolníků, sympatická Američanka Jenny Farrell, hovoří o svém pobytu takto: "Corrymeela je místo, které nabouralo mé zažitě stereotypy a představy o lidech a jejich kultuře. A to je vlastně to, o co se snažíme v naší práci. Naše působení je založené na setkávání a vztazích mezi lidmi z odlišných tradic, v tomto případě katolické a protestantské. Obobí poznávají svoji rozdílnost, ale my se také zaměřujeme na to, co je pro obě tradice společné. Děláme to pomocí her, diskusí v kroužcích, malováním příhod z vlastního života a také společnou modlitbou. Konflikt v Severním Irsku je konfliktem symbolů - keltský kříž proti červené ruce Ulsteru, keltské

Jenny Farrell, dobrovolnice pracující ve společenství Corrymeela.

hry proti rugby, každá strana má svoji trikolóru. Corrymeela se snaží oslavovat obě kulturní dědictví a kromě toho najít společné *ekumenické* téma."

Cílem komunity Corrymeela je být znakem a symbolem, že katolíci i protestanti mohou společně pracovat pro smíření. Někteří katolíci by se báli jít do protestantské čtvrti, a opačně. Corrymeela je svým způsobem neutrální místo. "Pracovala jsem se skupinou čtrnáctiletých kluků a holek, kteří se viděli poprvé a pocházejí z obou společenství," říká Jenny. "Strávili jsme spolu týden her a výletů. Několik z nich se dalo dohromady a pomohli připravit večerní modlitbu. Po návratu do Belfastu se začali o víkendech scházet. Chodí do různých škol a pocházejí z různých čtvrtí, kde se nehovoří příliš dobře o vyznání těch druhých." To je také jeden případ, jak Corrymeela pomáhá. V minulých letech uskutečnili členové komunity několik finančně náročných projektů a komunita se dostala do dluhů. Mírová cena japonské buddhistické organizace spojená s finanční odměnou sto tisíc liber přesně pokryla všechny dluhy. I to je Corrymeela.

Věže kostelů a kaplí bývají často dominantou měst a vesnic. Katolický i protestantský kostel se tak může stát i dominantou náboženského rozdělení. Zajímavá je pozice kaple ve vesničce Corrymeela. Je vybudována ve svahu v podzemí a nijak vnějškově nedominuje svému okolí. O to více má však kaple - místo setkání pro modlitbu - být dominantou nitra každého návštěvníka Corrymeely. Ne náhodou se kaple jmenuje Srdce.

Naše svědectví musí být věrohodné

Pedro Arrupe, SJ

Víra a spravedlnost jako úloha evropských křesťanů

Dokončení z minulého čísla

Rostoucí vliv ateismu

Zřetelná znamení ukazují, že sociálně kulturní přelom třetího světa se dostal ve stále přibývajícím míře pod silný tlak ateistických světových názorů.

Nyní je jasné, že ateismus má mnoho příčin a že by bylo osudné, kdybychom to přehlédli. Ale nedá se popřít, a řekl bych to ještě ostřeji: dnes se přímo vnučuje, takže rostoucí vliv ateismu ve třetím světě je velmi podstatně spojen s tamější společenskou situací. Rečeno jinými slovy: Většina těchto zemí je přesvědčena, že křesťanská víra, jak se hlásá, a ještě víc, jak se žije, není s to odstranit dosavadní hospodářskou, sociální a kulturní bídu a zprostředkovat to, co Pavel VI. ve své encyklice o pokroku národů označil jako "být více člověkem". Významné skupiny v těchto zemích, a především mladí lidé s velkým idealismem

jsou přesvědčeni, že zahájení, směr a orientaci společenské změny už nelze očekávat od křesťanství, nýbrž od marxistického učení o společnosti. Že s tímto pojetím společnosti je spojen i ateistický světový názor, a dokonce stojí v jeho středu, je pro mnohé bezvýznamné vzhledem k trvajícím společenským nouzím. Jak často jsem na svých cestách mohl slyšet: "P. Arrupe, máme už dost toho, být spokojeni s tím, že v našich kostelích ještě hoří votivní svíce a naši mrtví jsou církevně pohřbíváni. Musíme se zabývat bídou živých, kteří jsou vykořisťováni a dávno se vaší vírou popletli." Kdybych takové řeči slyšel jednou nebo dvakrát, ponechal bych jim jejich omezenou platnost. Když je ale slyším stále znovu a když vím, že z nich mluví požadavek daleko větší části lidstva, pak pochopíte, proč mě

tato zkušenost nenechává lhostejným.

Tato zkušenost mě znepokojuje také proto, že rostoucí ateismus nepředstavuje v žádném případě jenom ohrožení třetího světa. Stal se velkou výzvou průmyslovým zemím, a především Evropě samé. Jako politická a světónázorová síla ovládá východní Evropu a jako žitý materialismus určuje velkou měrou praktické chování lidí na Západě a očividně ovlivňuje jejich instituce a struktury. Ani zde nechci zestručňovat komplexní příčiny a pozadí

Úlohy evropských křesťanů

Každá výzva volá po odpovědi. Anglický filosof Toynbee viděl v jednoznačnosti a síle takové odpovědi přímo kritérium životaschopnosti nebo odumírání kultury. V jistém smyslu to platí také pro výzvu, která je určena křesťanům dneška - zde zcela konkrétně evropským křesťanům. Právě proto, že mimoevropský svět se mi stal osobní zkušeností a osobním úkolem, jsem velmi hluboce přesvědčen o tom, že tento svět dnes Evropu potřebuje a bude potřebovat ještě i zítra. Osobně si mnoho necením pesimistické únavy Evropou a příliš laciné duchovní emigrace

evropského ateismu. Ale beru vážně Gándího slova: "Miluji Krista, ale opovrhují křesťany, protože nežijí jako Kristus." Jinými slovy: nežijí jako Kristus ve svém osobním životě a nejednají jako Kristus při utváření svých hospodářských, sociálních a politických zařízení. Emigrace z křesťanství postihuje Evropu právě v době, kdy by byla povolána k tomu, aby přinášela do nového uspořádání světa nejen technické znalosti, nýbrž i věrohodný závazek mravních hodnot.

z Evropy do světa Asie, Afriky a Latinské Ameriky, jenž údajně jediný má v sobě naději na budoucnost. Ještě jednou zdůrazňuji: Právě proto, že se mi neevropský svět stal osobní výzvou, věřím v bezprostřední přínos Evropy a evropských křesťanů k utváření budoucnosti.

Chtěl bych poukázat na několik směrů, v nichž by se dnes taková odpovědnost mohla konkretizovat:

1. První úlohu evropských křesťanů bych označil jako "časové vidění víry". Byl jsem hluboce dojat, když jsem mezi závěry společné synody biskupství v Německu četl tato slova:

"Jestliže má začít konečná proměna světa v každém jednotlivém člověku a ve společenských strukturách již v našem současném životě, potom musí všichni křesťané... rozhodně a trvale pracovat na tom, aby zrušili každou formu poroby. Taková přeměna světa patří k pravdě evangelia a musí se na ní pracovat (Jan 3,21)" (Rozvoj a mír, předmluva).

Radoval jsem se ze slov této společné synody především proto, že je tam vysloven stejný požadavek, který 32. Generální kongregace Tovaryšstva Ježíšova v roce 1975 postavila do středu svých usnesení, když řekla: "Nasazení se pro spravedlnost je předpokladem pro plodnou práci našich apoštolských úkolů, zvláště v boji proti ateismu. Panující nespravedlnost, jež různými formami popírá důstojnost a práva člověka jako obrazu Božího a bratra Kristova, je praktický ateismus, je popření Boha" (Dekret 4, č. 28).

V obou textech jde o tutéž naléhavou záležitost: o časové vidění víry. Nejedná se tedy v žádném případě o to, aby se křesťanské poselství o věčné spáse převedlo v sociálně politický akční program. Jde krátce a dobitě o to, bez škrtek vyvodit z křesťanského poselství spásy takové důsledky pro dobu a svět, které toto poselství odmítají

právě proto, že jeho stoupenci nežijí radikálně a důsledně, a proto není s to hodnověrně svědčit o základním příkázání bratrské lásky. Neříkejme příliš rychle, že se to vše beztak už děje. Nestačí, že se souvislost mezi vyznáním víry a službou spravedlnosti jednou nebo dvakrát do roka výrazně prožije, jako například při sbírce pro třetí svět. Jde o mnohem více. Jde o to, aby toto vnitřní spojení mělo trvalé místo, aby bylo svatým neklidem, jenž určuje naši modlitbu a naše jednání.

Když o tom mluvím, neopouští mě starost, aby se totiž nový pohled víry neoznačil jako soukromé mínění skupiny teologických altruistů, křesťanských rozvojových pracovníků a nadšenců pro třetí svět, tedy idealistů a utopistů, a tím by se bagatelizoval. Podaří se evropským křesťanům odolat tomuto nebezpečí?

A jiná starost, které se nemůžu zbavit: Zcela rozhodně záleží na tom, aby křesťané ve třetím světě sami byli přesvědčeni o tomto novém pohledu víry. Jak jsem zjistil při svých cestách po Latinské Americe, právě mladí lidé se ve své utopické představě o nutné společenské změně odvolávají na evropské autority a evropské ideology, samozřejmě nekřesťanské. Často jsem potkával jiné, kteří se naopak snažili svou

společenskou pasivitu a slepotu pro stávající bezpráví odůvodnit teologickými důkazy z Evropy. Jsem přesvědčen, že evropská teologie může dnes nabídnout víc než takové zkomolené ideologie. Vidím zde velkou odpovědnost a úkol pro teologické bádání. Potřebujeme teologii, jež uchopí téma o víře a spravedlnosti, které dnešním světem tak hýbe, prostuduje je ve spolupráci s jinými vědami a svědomí lidí učiní vnímavým pro konkrétní činy.

2. Tím stojím před druhou úlohou evropských křesťanů. Rád bych ji označil jako "iniciativu praxe". Vztah mezi vírou a spravedlností má v podstatě teologickou stránku. Právě na to jsem poukazoval. Ale rozhodnutí nakonec přichází v praktickém jednání. K nejméně pravděpodobnějšímu a nejpůsobivějšímu svědectví odpovědnosti evropských křesťanů za spravedlnost ve světě patří osobní a finanční pomoc německých křesťanů pro rozvoj národů. Zde je neustále podáváno svědectví, jež působí hlouběji než nezávazné teorie. A se zvláštním uznáním zdůrazňuji, že ve zdolávání této úlohy se mezi evropskými křesťany znovu potvrdil duch spolupráce a ekumeny.

Všichni víme, že i takováto pomoc se může stát rutinou. Že příležitostně se dává jenom z přebytku

a jenom zřídka se zakouší velké odřeknutí se a uvědomělá chudoba. Proč bychom však my, evropští křesťané, neměli být ochotni i k tomu? A také je dnes nebezpečí únavy, ztráty odvahy a rezignace. To především proto, že se zdá, že nedochází k viditelnému úspěchu. Snad i proto, že jsme si na bídu ve světě příliš zvykli. Smím jménem milionů, kteří jsou na tuto pomoc odkázáni, poprosit, aby se v těchto iniciativách nezmýlili?

3. Nesmím pomlčet o jiné úloze evropských křesťanů: Uskutečňování spravedlnosti v dnešním světě má také "institucionální stránku", jinak řečeno, bezpráví a vykořisťování se nedějí jenom skrze jednotlivé lidi. Děje se tak i v hospodářských, sociálních, politických a kulturních strukturách. Encyklika Pavla VI. "Populorum progressio" to vyjadřuje velmi jasně. Generální kongregace jezuitského řádu to formulovala takto: "Ve světě, ve kterém dnes poznáváme moc sociálních, ekonomických a politických struktur a objevujeme jejich mechanismy a zákonitosti, je službou evangelium také změna struktur" (Dekret 4, č. 31). Zažil jsem to na vlastním těle a zakouším to stále znovu ve starosti o spolubratry, kteří pracují ve službě církve nebo ve službě církve trpí. Je

nepochybně povinností křesťanské lásky, aby ovázala rány těch, kdo upadli mezi lotry a zkrvavení leží na cestě. Ale je rovněž povinností křesťanů pečovat o to, aby nevinní lidé už nemuseli upadat mezi lotry. Tato povinnost je dnes zvláště aktuální. A platí-li pro všechny křesťany, pak tím spíše pro křesťany Evropy.

Je jejich povinností odvážně a otevřeně pozvedat hlas tam, kde jsou lidé v politických a hospodářských systémech zotročováni a vykořisťováni. Mají dělat vše pro to, aby ve vlastní zemi byly společenské struktury uspořádány tak, aby bezpráví bylo odstraněno a bylo uskutečněno lidsky důstojné obecné blaho. A musí se v neposlední řadě angažovat tam, kde se na státní nebo mezinárodní úrovni rozhoduje o budoucnosti lidstva. Víím velmi dobře, že právě angažovanost za změnu společenských struktur je nepopulární a jak se říká, člověku samotnému to "málo vynáší". Ale úlohu současných křesťanů bychom zcela pominuli, kdybychom je se vši rozhodností před toto rozhodnutí nepostavili.

4. Úlohou evropských křesťanů ve službě víry a uskutečňování spravedlnosti, na níž podle mého mínění nakonec všechno závisí, je rozhodnout se s konečnou platností pro

"radikálně žitou víru". Evropské dějiny jsou plny příkladů, že velké reformy a světová hnutí navrhli a vyřešili jednotliví lidé, kteří se zcela oddali poselství evangelia: František z Assisi, Terezie z Avily, Charles de Foucauld.

Křesťanství není žádná vnitřní mocenská struktura, jež se prosazuje podle příslušné zákonitosti. Křesťanství není strategie, jež musí být uměle aplikována, aby byla úspěšná. Křesťanství je Kristem historicky uskutečněný a v každém opravdovém křesťanu nově uskutečněný příchod Boha do času a světa. Tento příchod Boha může člověk zkomolit nebo mu zabránit. A jsme krajně vynalézaví, jak se uzavít Božimu vpádu. Stane-li se tak, zůstává evangelium mrtvou literou. Potom nebudeme schopni slyšet radikální poselství evangelia, protože ho svým nezkroutným sobectvím zničíme. Nebudeme schopni provést nutné osobní a společenské změny, protože máme strach z následků, které z toho pro nás osobně vyplynou.

O jednom jsem hluboce přesvědčen. Bez hlubokého osobního obrácení nebudeme schopni odpovídat na výzvy, jež jsou na nás dnes kladeny. Podaří-li se nám však odbourat bariéry v nás samých, zažijeme novým způsobem Boží

příchod a budeme vědět, co dnes znamená být křesťanem. Proč by se nám to nemělo podařit? Proč by Evropa velkých křesťanských vzorů neměla už být schopna se rozhodnout pro radikálně žitou víru?

Kardinál Newman řekl známá slova o nesnázích doby a nesnázích církve. Dnes je cítíme opět a cítíme je celosvětově. Ale týž Newman

mluvil také o přítomnosti Boží a o novém pronikání jeho Ducha. Mnohým se to vzhledem k současné bezradnosti může zdát utopií. Ale pro nás je to skutečnost křesťanské naděje, o níž sv. Pavel říká: "Naděje nezklame" (Řím 5,5).

*Přednáška v chrámu sv. Pavla ve Frankfurtu
21. listopadu 1976*

Mládež a evangelizace

Obraz, který nám dnes mládež poskytuje, je velmi matoucí. Proto bych nejprve rád poukázal na několik příznaků, jež se mi zdají všeobecně rozšířené a charakteristické.

Chceme-li této mládeži alespoň trochu porozumět, musíme jí naslouchat. Skutečně naslouchat. To znamená: musíme sami být s mladými a usilovat, abychom na ně hleděli zcela bez předsudků.

"Správně vidíme jenom srdcem." Tato slova Antoina de Saint-Exupéryho platí zcela zvláště i zde. Nic nepomůže, jdeme-li k mládeži a máme předsudky, jako např.: "Mladí je nemoc, jež časem sama ustane". Prvním předpokladem vzájemného sblížení je "nechat vlát prapor vlastní pýchy alespoň na půl žerdi".

Mládež je faktorem, který kvalitativně i kvantitativně vykazuje zcela nové rysy: 42 % ze dvou a půl miliard lidí třetího světa nedosáhlo ještě patnácti let. Je nám jasné, co to znamená? 75 % těchto dvou a půl miliard jsou mladší třiceti let.

Co nám říkají tato čísla, myslíme-li na úlohu evangelizace v nejbližší budoucnosti? Úspěchy lékařství v rozvojových zemích drasticky snížily dětskou úmrtnost. Takto vzniklá exploze obvatelstva citelně narušila číselnou vyrovnanost mezi mladistvými a dospělými dřívějších dob.

Tato čísla získávají ještě na významu, vezmeme-li v úvahu, že mladí netrvá sedm let (mezi patnácti a dvaceti), ale dnes trvá déle než dvacet let, od desátého do třicátého

roku života. To tvrdí sociologové. Myslí se tím, že přechod od dětství do mládí se uskutečňuje dříve, ale plně zralosti se přesto dosahuje později než v minulosti. Tento enormní vzrůst podílu mládeže na celkovém obyvatelstvu z ní udělal sociální třídu. Pouta, která mladé lidi pojí s jejich vrstevníky, jsou často silnější než pouta, jež je spojují se sociální vrstvou, z níž pocházejí.

Co tedy poznamenává mentalitu této mládeže? Dá se říci, že její myšlení je ovládáno zásadní opozicí? Cit pro vše, co v naší společnosti není v pořádku, a výmluvnost při obžalobě je daleko vyvinutější než schopnost sám to napravit. To je úplně normální, protože příroda nikdy nedává hotové dospělé. Proto mládež vyjadřuje své myšlení a citění především v protestních akcích. Odmítá životní vzory a ideály svých otců. Není ale schopna své vlastní ideály jasně vyjádřit. Odmítání ideálů dospělých, jejich způsobu života a vzorů není částečné a přechodné. Zdá se naprosté a radikální. Přitom nastupují idoly místo dřívějších hrdinů a móda místo ideálů.

Částečně je mládež skličována pocitem, že byla jako okrajová skupina "města dospělých" vytlačena do "vnější čtvrti". Dospělí to vidí a hájí se: "Jsme to přece my, kdo

jsme vybudovali přítomnost, a za jak vysokou cenu!" Proto to považují za nedovolené vměšování, za útok na své posvátné vlastnictví, když se tato nová generace opovažuje tvrdit, že má co říci a může něco vyžadovat, ačkoliv společnosti dosud nijak nepřispěla. Dobře se podívejme: je to větší část lidstva, z níž je tímto způsobem dělána okrajová skupina!

Tváří v tvář dojmu, že je svět dospělých odsunuje stranou, vidí mladí jen jedno východisko: vytvořit si vlastní, paralelní svět. "NE" mládeže se stává radikální. Vědomí příslušnosti ke třídě vzrůstá. Mluví už jen se sobě rovnými: "Nedůvěřuj nikomu nad sebou!" Toto vystupování mládeže jako radikalizované sociální třídy byl "nový faktor", který oťásl po II. vatikánském koncilu světem až do základů.

Mladou generaci nelze pochopit, jestliže neuvažujeme o dvou explozích - sociální a atomové - jež ji spolupoznamenaly. Jedna je studentská revolta z května 1968. Je velmi poučné znovu prolistovat časopisy oněch dní a číst manifesty, v nichž tehdejší mladí teoreticky odůvodňují převrat. Nechtěli ne více a ne méně než společnost, kterou měli před očima, srovnat se zemí. Věřili, že by se to dalo udělat, a to rychle. Byli opojeni vědomím své vlastní moci. Věřili, že by mohli jediným ener-

gickým úderem přivést ke zřícení vše: tlak a sobectví dospělých, struktury a základy jejich moci a jejich blahobytu, tento nezákonný plod jejich vykořisťování. A domnívali se, že by se dal rychle postavit na nohy nový, spravedlivější svět.

Jejich porážka byla nejen ztroskotání odvážného podniku. Znamenal zhroucení jejich iluzí a jejich oceňování revoluce jako spravedlivého prostředku. Nechci ten proces podrobně analyzovat. Konec písničky bylo v každém případě pro studenty trpké poznání: Ideál byla pouhá utopie, ledový realismus života potlačil naši velkodušnou iluzi.

Z tohoto zklamání, jež se později častěji opakuje, pochází apatická lhostejnost, v níž stojí mládež proti světu, jehož zájmy nesdílí, jímž se cítí odstrčená a s nímž nemůže vést rozhovor, protože neexistuje společný slovník.

Druhá exploze je o více než dvacet let starší než první: atomová bomba v Hirošimě. Její oheň dávno ještě nezhasl. Dnešní mladou generaci naplňuje strachem. Mladí, obžalovaní, že chtějí zničit kulturu našich dní, jsou přesvědčeni, že naopak dospělí jsou původci válek a potencionální ničitelé kultury a lid-

stva. Toto přesvědčení, rozšířené v nesčetných zemích, je vede k tomu, aby usilovali o bratrství, zahrnující všechny země a všechny lidi.

Pohnutkou je jim spíše intuice než střízlivý výpočet a obávají se, že by jednoho dne mohla vypuknout špatně vypočteným rizikem nebo nějakou jinou početní chybou válka, proti níž se Hirošima a Nagasaki vyjímají jako laboratorní pokusy. Tento panický strach je pozadím nepřátelství ke každému jadernému výzkumu, i když slouží mírovým účelům.

Boj a revoluční elán ochably. Mladí již nedokazují, že zkušenost starších je překonaná. A přece se zdá, že dosud platné hnutí výchovy se obrátilo nebo alespoň rozštěpilo ve dva proudy, jež se mají pohybovat za sebou: Dříve dospělý předával své vedení a zkušenosti mladším. Dnes však se mládež ustavičně obrací s otázkami na společnost dospělých a nutí je, aby hledali odpovědi.

I když způsob vyjadřování mládeže dnes už není tak agresivní, roztržka mezi ní a dnešní kulturou se přece zdá tak silná, že výměna je nemožná. Úplné rozdělení je na blízkou.

(Pokračování příště)

Překlad P. Josef Blaha, SJ, a Eva Chaloupecká

Pohled úplně odjinud

Mary Doria Russell, původním povoláním antropoložka, je autorkou knihy The Sparrow (Vrabec). Vypráví se v ní příběh expedice z naší planety, která je pověřena navázáním kontaktů s inteligentní mimozemskou civilizací. Zajímavostí je, že vedením expedice byli pověřeni jezuité. Sama autorka však dříve jezuitu osobně neznala. Pouze před vydáním této knihy přečetl celý text jeden americký jezuita. Rozhovor s Mary Russell, který byl publikován v americkém National Jesuit News, stojí za přečtení. Podáváme krátkou ukázkou.

Proč jste ve své knize použila pro vedení expedice právě jezuity?

V roce 1992 proběhla tiskem zpráva, že vědci začali monitorovat různé rádiové spojení v naději, že získají důkazy existence mimozemské civilizace. Ptala jsem se, co se stane, když je objeví a když se Země rozhodne vyslat expedici do vesmíru. Hledala jsem mezinárodní organizaci s vědeckou odborností a s motivací jít do neznáma. Zdálo se mi, že jezuité jsou ve své pěťisetleté historii takovými celou dobu.

Autoři sci-fiction často napadají náboženství ve prospěch vědy. Jaký je váš vztah k těmto dvěma skutečnostem?

Nevidím žádný konflikt mezi náboženstvím a vírou. Má teologie musí zahrnovat všechno, co znám, a to obsahuje paleontologii, geologii, kosmologii, astronomii - nestala jsem se hloupější, když jsem konvertovala k židovství, ani jsem se nestala méně přemýšlivou. Pro mě je důležitý citát ze Čtvrté knihy Mojžíšovy: "Na vlastní oči jste viděli, co Pán tvůj Bůh udělal."

Váš popis lidí žijících v celibátu je inspirující. Odkud pochází jeho pochopení?

Jsem vdaná 28 let, vdávala jsem se jako panna a celý život jsem žila s jedním mužem. Vdávala jsem se v roce 1970. Ve Státech byla nálada, která se dá vyjádřit heslem "Miluj toho, s kým jsi", a já pracovala 12 tisíc mil od domova někdy i čtyři měsíce. Mám zkušenost se zvládnutím vlastní s dodržení slibu, který jsem dala. Mám zkušenost se zvládnutím vlastní sexuality. Zakusila jsem, co znamená, být k někomu přitahován, ale prostě nebylo vhodné jednat na základě této *přitažlivosti*. Bylo zapotřebí to přijmout a změnit v přátelství. Po letech jsem měla velkou radost, že jsem tento vztah nepokazila. Cítím, že to, co jsem napsala, je přirozený výraz mé vlastní zkušenosti. Myslím si, že jeden z důvodů, proč o tom spisovatelé v knihách nepíší, je, že se s tím nesetkali ve vlastním životě. Jestliže jste

dialog - dialog - dialog - dialog - dialog - dialog - dialog - dialog

nikdy nezažil, co to znamená, být do někoho opravdu vášnivě zamilován, a prožít to bez toho, že by v tom člověk něco udělal, tak si to asi nedovedete představit.

Napsala jste dvě úspěšné knihy. Řeklo vám psaní knih něco o Bohu?

Když píšete knihu, jste jako Bůh. Stvořila jsem svět, zalidnila ho, dala jsem mu dějiny, geologii a paleontologii, počasí a ekonomiku, druhy a původ. Událostem jsem umožnila, aby se odehrály. Měla jsem (stejně jako Bůh) daleko větší plán, než jaký mohly mé postavy pochopit. Dopustila jsem, aby se odehrály strašné věci, a dovolila, aby se to nejhorší přihodilo těm, které jsem nejvíc milovala. A tak, mě napadá, že jestliže Bůh je stvořitel, jak věří zbožní čtenáři Bible, pak jsem našla odpověď na otázku zla. To dává příběhu lepší smysl.

Otázky kladl Matthew Paschke
přeložil -top-

Rozhovor je redakčně zkrácen. Zájemce o celý rozhovor v anglickém originálu odkazujeme na internetovou stránku:

www.jesuit.org/jesuit/njn/njn.html

Mary Doria Russell se narodila v USA. Je autorkou románů *The Sparrow* a *Children of God*. Konvertovala z agnosticizmu k židovství.

Proč se modlím?

ANKETA

Otázka se zdá prostá, ale odpovědět na ni zas tak lehké není. Hned se vynoří řada dalších otázek: Je naše modlitba pouhým zvykem z dětství, nebo je projevem opravdového vztahu k osobnímu Bohu? Chápeme modlitbu jako automat na řešení našich problémů, nebo je nám také prostorem k projevům lásky, díků, radosti či vděčnosti?

Bůh je ve svých úradcích naprosto nezávislý na lidech i na světě. Tak to čteme v knize Job. Přesto bylo člověku dovoleno se na Boha obracet, prosit jej, přednášet mu své prosby a svá přání. A nejen to. Bůh skutečně nejednou změnil své úmysly a své plány na prosby lidí (Ninive). Známe i Kristova slova: "Proste a bude Vám dáno." Modlitba je naše "božská mateřština". Mateřtinou se domlouvá dítě s matkou a otcem, nebo obráceně rodiče s dítětem. Když pak dítě tuto komunikaci zvládne a pochopí, navazuje kontakt s dalšími lidmi a skrze ně pak s celým světem (médiá). Modlitba je most přes všechny přehradu mezi lidmi, klíč k lidskému bratrství, vzájemnému odpuštění, dorozumění a k pochopení našeho vlastního života jako cesty k nebi. Jsme povoláni nejen k tomu, abychom usilovali o vlastní spásu, ale také, abychom pomohli zachránit ostatní. Takovou sílu a moc máme v modlitbě. Nic není neodvratného, nic není rozhodnuto a určeno bez nás, vždycky máme tu možnost vše ještě změnit - modlitbou.

Modlitba je možnost domluvit se s Bohem, říci mu naše stanovisko a světit mu naše starosti a bolesti. Bůh vidí dále než my, celou naši budoucnost, a také nás má více rád než my sami sebe.

Proč se modlím? Protože Bůh je láska a miluje nás láskou věčnou. A já mám toho tolik na srdci.

P. Rudolf Zubek, SJ, kněz v Českém Těšíně

Já se modlím, aby bráchové měli samé jedničky, aby se dobře učili. To oni se mají bráchové učit a neučí. Pak píší písemku a dostanou špatné známky do žákovské, a to pak není dobré a naši se zlobí. Tak já se modlím, aby se učili, a když se neučí, tak se modlím, aby dostali dobré známky, i když se neučí a mají se učit, protože jim to mamka pořád říká. Ale oni se stejně neučí.

A ještě se modlím proto, že věřím v Pána Boha a modlím se za odpuštění hříchů a aby se všem vedlo dobře a abychom byli celý rok zdraví. To se modlím *Otčenáš* a *Andělíčku strážníčku*, i když mi jeden kluk říkal, že *Andělíčku* je jen pro malý

mimina, ale to není pravda, protože se to modlí i moje mamka.

Solowski Raдек (7 let), Český Těšín

Je to pro mě rozhovor, možná spíš pokus o rozhovor, zvláštní typ rozhovoru. Potřebuji získat duchovní sílu. Církev říká, abych se modlil, ale já fakt cítím, že to potřebuji. Přesto mám většinou sám s modlitbou problémy a bohužel to není žádná sláva. Tak třeba večer se člověk dívá na televizi, teď se mu chce strašně spát, usíná u toho a zavírá oči a zmůže se jen na to, že řekne: "Pane Bože, v tebe věřím a už ležím." A chrmím. Ráno je to s tou "rychlostí" trochu lepší.

Co je pro mne asi nejdůležitější, tak to je mše svatá a svátosti. To jsou mé nejintenzivnější modlitby, jejichž nutnost s naléhavostí pocítuji.

Jan Randa (21 let), náhradní vojenská služba, Rýmařov

Myslím, že kvůli tomu, protože modlitba je důvěrné spojení s mým Přítelem. Moc mě neláká opakovat formulky naučené v dětství, i když si myslím, že i to je velmi důležité, hlavně při výchově dětí. Téměř celý den, a vlastně každý okamžik svého života toužím být myšlenkami a srdcem spojená s Ním (i když často nerozumím životu a lidem, které mi poslal do cesty).

Často jsou to díky a prosby, kterých není nikdy málo, ale též otázky vycházející z nerozhodnosti, z nejistoty, ze zklamání a z bolesti, ale též ze vzdoru a lidské pýchy.

Myslím si, že i přes skutečnost hříchu, jsem s Ním stále spojená. Jen s Ním dokážu v pokoji přijmout svou malost, ubohost a nedokonalost a s upřímnou pokorou i odpuštění. Děkuji Pánu za to, že neomezil můj život jen na slova, která se mohou vyjádřit, ale že mi dal i vzlet mysli k němu!

Gábina Ráčeková, uklízečka, 4 děti, Český Těšín, Svibice

Protože věřím v Boha a poznala jsem, že spojení s Ním mi dává všechno. Ráda mluvím a jsem v blízkosti lidí, ke kterým mám dobrý vztah. V mém věku děkuji za každou vteřinku, která je mi dopřána. Modlitba je v době malomyslnosti a trápení povzbuzením.

Při modlitbě dojde k uklidnění, vyrovnání, odevzdání a důvěře. Nemohu se ztratit, protože jsem dítě Boží. Překonávám trable s jeho pomocí.

Neumím odříkávat modlitby. Celý den, práce, plány, zamyšlení nad tím, co jsem zvorala, to je pro mě modlitba. Vím, že nemohu upadnout tak, že by mě z toho Pán nevytáhl. A modlitba je pojistka, abych druhému neublížila. Jsem šťastná, mluvím-li s Bohem. Chápu to jako objevení plánu, který se mnou Bůh má. Objevování smyslu, i když ho nemohu hodnotit ještě teď. V mém věku jde o modlitbu chvály a děkování za to, že vidím a chodím a mohu zalévat květiny. Když chci být sama, mám dvě místa, kam se na chvíli schovám před lidmi, ale kde jsou, to vám neřeknu. Proseb už není tolik. To, zač jsem se modlila kdysi, se později ukázalo jako ne zcela dobré, a tak se modlím o poznání Boží vůle. Když jsem byla malá, tak mě nebavilo odříkávat modlitby a maminka mi řekla, abych si sedla na mez a vyprávěla si s Ježíšem, o čem chci.

Modlitba jakoby se měnila dle nálady - smutek mě vede k rozjímání o tom, kdo pro mě trpěl, a když mám dobrou náladu, zpívám hosana. Ráda se modlím růžencem, ale to až teď, ve stáří. Dříve mě to připadalo jako hrozná nuda, dnes je to takové klidné, žádný spěch. Bez modlitby bych byla jako naježená můra.

Veronika Sýkorová (67 let), důchodkyně, 3 děti, Český Těšín

Anketu připravil Ladislav Tomeček, SJ

*Jsem jenom jeden.
Ale jsem jeden.
Nemohu udělat všechno.
Ale mohu udělat něco.
A s pomocí Boží to udělám!*

foto: Martin Vanko

Tajně svěcení jezuité

Pavel Gábor, SJ

Tajně svěcení? Co to je? Nějaký podivný rituál? Pokusme se na dvou příkladech přiblížit tento jev. V dnešní době se i naše jezuitská provincie raduje ze svěcení a veřejných primicií, ale v čase budování zářných zítřků to bylo jiné.

Ornát z pytlů

Před Vánoci 1958 měli jezuité v Leopoldově problém: Jak zajistit kněžská svěcení svého spolubratra Jaroslava Pilíka. Režim se postaral, aby o biskupy nebyla ve vězení nouze, ale patřičné liturgické knihy jakýmsi nedopatřením nedodali. Text si bohužel nikdo nepamatoval natolik, aby bylo možné obřad provést. Ale chyběly i jiné věci: kalich, patena, dalmatika, ornát, a především svaté oleje. Zdálo se, že kandidát kněžství zůstane kandidátem ještě dlouho.

Pak přišla spásná myšlenka provést svěcení podle východního ritu. Pan biskup Hopko měl při zatčení u sebe malý pontifikál. Ten teď ležel skoro na dosah ruky ve skladě spolu s ostatními osobními věcmi vězňů. Kromě toho na Východě nepoužívají při ordinaci olej, ale ruce kandidáta světí přímo vkládáním Těla a Krve Páně. Během obřadů se svěcení postupně oblékají liturgická roucha. Ta se dala snadno udělat z pytlů, které kněží v Leopoldově spravovali

Z HISTORIE

pro slovenské mlýny. I ostatní nutné pomůcky mohly poměrně snadno tito již zkušeni kriminálníci improvizovat. Zbývalo tedy jen dostat se k Hopkovu pontifikálu.

P. Jaroslav Pilík, SJ

Bohudíky i mezi personálem káznice byly dobré duše. Ve skladě

pracoval jeden právník z Bratislavy, dobrý katolík. Ten knihu "vypůjčil" a poslal na izolované kněžské oddělení. Pavel Hučko, bazilián, který celé svěcení zajišťoval, text opsal a pontifikál obratem vrátil. 26. prosince, v době, kdy většina vězňů šla na hodinovou vycházku, zůstali konspiratéri na cele.

Tak tedy přijal Jaroslav Pilík jáhenské a kněžské svěcení. Co na tom, že to bylo ve staroslověnětině, a to podle byzantsko-slovanského ritu?

Při svěcení dávali hokej

Ing. Jiří Šolc jel v březnu 1982 do Bratislavy. V kapse měl svatý obrázek. Nikdo netušil - a ani nesměl tušit - že je na něm nenápadná značka. Podle ní měl pan biskup Korec, jezuita, poznat, že doručitele posílá český provinciál, P. Jan Pavlík, ke kněžskému svěcení. Pan biskup, kte-

P. Jiří Šolc, SJ

rý pracoval jako údržbář, bydlel na sídlišti v Petržalce a byl neustále hlídán: Paní, která přišla panu biskupovi uklidit asi tři týdny před návštěvou ing. Šolce, zažila šok. Když chtěla odemknout dveře, poznala, že v zámku je zevnitř klíč. Zazvonila tedy. Nikdo se neozýval. Za okamžik ale přišli z ulice soudruzi od STB a odvedli ji. V bytě totiž v té době pracovali jejich kolegové, kteří zřejmě vysíláčkou žádali, aby je zbavili nevídané návštěvnice.

Po tomto incidentu byl pan biskup ještě ostražitější. Dlouholetá zkušenost se "strážci socialistické zákonosti" jej naučila, že když chce někomu udělit kněžské svěcení, musí udělat vše pro to, aby obřad proběhl v klidu. V případě prozrazení bylo uvěznění celkem jisté. Rozhodl se proto pro nejkratší možnou formu obřadu - tedy beze mše svaté. Jen polohlasem nad svěcencem pronášel modlitby, zatímco v pozadí běžela televize. Dávali hokej. Když nemohl zdůraznit vážnost chvíle hlasem, aspoň při vkládání rukou pořádně přitlačil.

Tak se stal Ing. Jiří Šolc 13. března 1982 jáhnem a knězem. Po chvíli důkčinění (hokej stále běžel) následovala slavnostní hostina - sušenky a káva.

Nový kněz byl poslán na vinici Páně, aby žehnal, modlil se, přinášel Nejsvětější obět' a apoštolsky působil zatím pro většinu lidí jako laik při civilním zaměstnání.

Muž, který přežil vraždu své komunity

ROZHOVOR

16. listopadu 1989, den předtím než u nás začala "Něžná revoluce", vtrhlo vojenské komando do jezuitské komunity v Salvadoru. Postřílelo všechny přítomné jezuitu a nadto kuchařku s dcerou, které tam hledaly bezpečí. Pouze jeden přežil - Jon Sobrino, SJ. Ten v té době přednášel na jiném kontinentě. Úryvek z jeho knihy Salvadorští mučedníci jsme otiskli v Jezuitech v čísle 5/95. Po jeho nedávné přednášce v Praze jsme mu položili několik otázek.

Jaká je současná situace v Salvadoru?

Válka skončila před šesti lety. Armáda a partyzáni už proti sobě nebojují zbraněmi. Partyzáni vytvořili politickou stranu. Některé věci se zlepšily, mám na mysli hlavně svobodu slova a projevu. Mír je dobrá věc, ale jsou zde tři velké problémy. Jedním z nich je násilí. Na devět tisíc obyvatel bylo zabito v roce 1995 a i v následujícím roce. Připomíná to válku. Důvody k zabíjení nejsou politické, ale ekonomické a také různé vyřizování účtů. Zabíjení a nevyšetření těchto zločinů dělá situaci velmi těžkou. Dalším problémem je velká chudoba a někde i hlad. Třetím problémem je jistý nezáměr mezinárodního společenství pomoci Salvadoru z jeho těžké situace. Všichni jsme na jedné planetě, ale ne všichni si jsou na této planetě rovni.

Jak se salvadorští jezuité vyrovnali s vraždou svých spolubratří?

Byl to pro nás šok a také velká ztráta. Jsme malá země a šest dobře připravených mužů může udělat spoustu práce. Způsobilo to velké problémy osobní, psychické a i v naší apoštolské práci. Na druhou stranu si myslím, že jezuité mé generace si velmi vážili jejich připravenosti položit život pro víru a spravedlnost. Trochu jiné je to pro mladší jezuitu, kteří neznali naše mučedníky tak vážně, jak by měla. To je můj osobní názor!

Pocházíme z mučedníků. Ježíš byl mučedník. Jezuité na mnoha místech světa mohou také říct: "Naši spolubratři jsou mučedníci a pocházíme z mučedníků."

Otče, na čem v současné době pracujete?

Dělám víceméně totéž co před masakrem. Promýšlím důležitá teologická témata a píšu o nich. Soustředí se hlavně na kristologii, spiritualitu v době pronásledování a také mučednictví. Učím na univerzitě a vedu Centrum arcibiskupa Romera. Je to vlastně muzeum, které vystavuje dokumenty z občanské války a věci arcibiskupa Romera, zabitých jezuitů a rolníků. Stává se poutním místem, kde zvláště mladým lidem vysvětlujeme, co se tehdy stalo.

Jste známý jako představitel teologie osvobození. Jaká je situace na tomto poli dnes?

Pokud bereme teologii osvobození jako módu, pak můžeme říci, že Ellacuria byl zabit, Segundo zemřel a další zestárlí. Nevydává se tolik knih, jako dříve. Ale teologie osvobození není módou, je to způsob pohledu na realitu, na Boha, na evangelium z pozice chudých. A z tohoto úhlu je živá. Teologie osvobození je evangelium sv. Marka v našem životě. Záleží na nás, aby bylo plodné. Planeta, na které žijeme, je plná obyčejných lidí a my potřebujeme teologii, která dá chudé a Boha dohromady.

Za rozhovor poděkoval -top-

Jon Sobrino (vpravo) s českým teologem, Otou Mádrem

Vážení,

jsem vězeň. Ve vězení jsem od podzimu '92, pobyt ukončím v prosinci '98. Jsem na Mírově. Zde jsem byl v roce '96 pokřtěn v místní kapli.

Obsahově se časopis oproti předchozím ročníkům velmi výrazně zvedl. Stal se tak nadčasovým a nadprovinciálním periodikem. Byť zprávy z dění SJ jsou vítané a nutné - kde jinde by měly být. Ale právě obsah Přílohy má vyšší rozměr, stejně tak Studie. Velmi děkuji za studii Václava Umlaufa, SJ, *Francouzská církev a my*. Odhaluje nám kvalitu prožívání víry jinde. Vlastně nenásilně upozorňuje na žabomyší tahanice, zahleděné do sebe, často odmítání nových směrů v naší církvi v České republice. Tím však nepomím ostatní články. Např. v Rozhovorech je možno konfrontovat různé životní zkušenosti a způsoby přijetí např. povolání. Je to poučné i pro mladší, nejen věkem, ale mladší pozdním přijetí víry.

Troufám si tvrdit, že časopis čtu celý a jeho současný obsah mi plně vyhovuje.

Karel V., Mírov

Prosím o zaslání časopisu. Mám chalupu v blízkosti Liběšic a Úštěku, kde působila v XVI. stol. velká jezuitská komunita. Zůstalo po nich mnoho dobrého a užitečného až do současných dnů. Mimo jiné rezidence v Liběšicích, která dnes slouží jako ústav pro retardované mladistvé. Dále mnoho kostelů, které zkrášlují tento kraj. Sama se velmi zajímám o činnost bývalých jezuitů, ryze soukromě. Jako pozornost Vám posílám znak a závěs z Jezuitské pečeti z XVI. stol., které jsem vyrobila a daruji svým přátelům a známým.

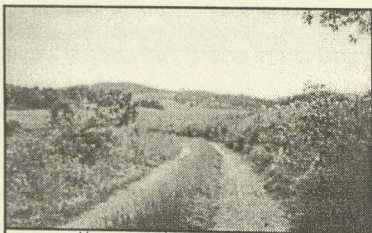
Drahomíra K., Ústí nad Labem

Velmi děkujeme za obrázek i skleněný závěs. Obojí už visí na stěnách naší redakce.

Srdečně Vás všechny pozdravuji a posílám 50 Kč na úhradu časopisu. Velice se mi líbí nová úprava časopisu a hlavně články. Článek br. Jaroslava Jocha je moc krásné čtení. Též blahopřeji P. provinciálovi, ať mu dá Pán Bůh hodně zdraví v odpovědném úřadě. Šokoval mě požár kostela v Bohosudově, též jsem poslal něco na opravu.

To písmo je všelijaké, je mi 89 let, tak snad to přečtete. Prosím pomodlete se za mě, i já se modlím za Vás.

Alois S., Bohuslavice nad Vlčí

APOŠTOLÁT MODLITBY

Září

Úmysl všeobecný

At' všechny národy odsoudí užívání nášlapných min a usilují o jejich zákaz.

V říjnu 1995 v Somálsku hlídaly dvě děti - bratr a sestra - u svého domu kozy. Uviděly, že ze země něco trčí. Hošík se toho dotkl a mina vybuchla. Přišel o 4 prsty a jedno oko, jeho sestra ztratila obě nohy a oslepla.

Po celém světě je rozeseto sto milionů nášlapných min. Každý rok miny zabijí nebo zmrzačí 26 tisíc lidí. Cena jedné miny je od 3 do 30 dolarů, její zneškodnění stojí od 300 do 1000 dolarů. Ročně je zneškodněno na 100 tisíc min. Nově nasazených je kolem 2 milionů za rok.

Životnost nášlapné miny je více než 75 let.

Miny způsobují nesmírné škody a nezměrné utrpení zejména nevinným civilistům, prostým lidem, ženám, dětem, které pracují na poli, jdou pro vodu... Pro dlouhou životnost min jsou obce zbaveny půdy, kterou obdělávaly, ještě dlouho poté, co se vojáci vrátili do svých kasáren.

Mezinárodní kampaň za zákaz nášlapných min usiluje o úplný zákaz jejich výroby a kladení. Ten je ale zatím v nedohlednu...

Úmysl misijní

At' duch nové evangelizace povzbudí církve v Asii ke hlásání Krista, k podpoře inkulturace evangelia a k mezináboženskému dialogu.

Papež Jan Pavel II. řekl 3. 6. 1996 biskupům Indonésie: "Inkulturace v sobě obsahuje něco víc než jen prosté přizpůsobení tradičních zvyků

nebo současných praktik zbožnosti. Je to proces zakotvený v opravdové výměně osvědčené víry a kultury mezi národy.

apoštolát modlitby - apoštolát modlitby - apoštolát modlitby

Mezináboženská spolupráce začíná dialogem života. Ten podporuje vědomí a vzájemný respekt. Později vede k dialogu jednání, který ústí v solidaritu na poli kulturním, eko-

nomickém a sociálním. Praktická spolupráce plodí vzájemnou úctu mezi věřícími v Boha a vzbuzuje přání lépe druhé poznat a s nimi spolupracovat."

Úmysl národní

At' se radostná zvěst evangelia a pozvání k životu v církvi dostane i k dětem, žijícím mimo prostředí církve.

Vysokoškolačka se setkala s bratrancem své kamarádky. "Hovořil s přesvědčením o věcech, o kterých jsem nikdy neslyšela, anebo jen letmo. Tehdy jsem ještě nebyla pokřtěná. U nás se nikdy o náboženství nemluvalo. Bylo to pro mne náhle mnoho neznámých věcí. Nevěděla jsem, že člověk má i duši a že je třeba se i o ni starat."

I na vesnicích na Moravě je mnoho dětí, které nikdy nebyly v kostele. Vědí, že u nich kostel je, ale neví proč a co se tam dělá. 12letá holčička se tázala babičky: "Proč chodí lidé do kostela?" Dostalo se jí odpovědi: "Aby se tam modlili." A děvče

se otázalo: "A co to je modlit se?"

Naříkáme na kriminalitu mládeže, na uvolněné mravy, na drogy. V Bratřích Karamazových říká Mít'ův obhájce: "Páni porotcové, my ho zde odsoudíme a on řekne sám sobě: Tito lidé neučinili pranic v můj prospěch, aby mě učinili lepším, aby mne učinili člověkem. Tito lidé mne nenakrmili a nenapojili, nahého nepřioděli, v žaláři nenavštívili, ale na Sibir mě poslali. Tím jsme se vyrovnali, od té chvíle nejsem jim ničím povinován a nikomu nejsem nic dlužen na věky věkův. Oni jsou zlí, i já budu zlý. Oni jsou krutí, i já budu krutý."

Říjen

Úmysl všeobecný

At' křesťané dokáží ve všem rozeznávat působení Ducha svatého.

Na doplnění tohoto úmyslu je třeba dodat, jakým způsobem mají křes-

ťané rozeznávat působení Ducha: tak, že budou hledat a nacházet zá-

apoštolát modlitby - apoštolát modlitby - apoštolát modli

rodky Slova - božského Loga všude, kde se právě nacházejí. Je to zároveň výzva k mezináboženskému dialogu. Již na začátku 3. století hovoří svatý Justin o "zárodcích, které rozsévá Logos-Slovo". Druhý vatikánský koncil nás učí, že "Církev ví, že je z mnoha důvodů spojena s těmi, kteří jsou sice pokřtěni a ozdobeni křesťanským jménem, nevyznávají však neporušenou víru nebo nezachovávají jednotu společenství pod Petrovým nástupcem" (LG 15).

Úmysl misijní

At' se den misii předkládá a chápe jako duchovní a hmotná solidarita s misiemi na celém světě.

"Poslání, které Kristus Vykupitel svěřil církvi, je ještě daleko od svého cíle. To je důvod, proč církev zve všechny, aby pomáhali misijnímu dílu modlitbou, svědectvím křesťanského života, pomocí misijním povoláním i finanční podporou. To vše je tedy naléhavou nutností křesťanské generace na prahu k novému tisíciletí" (Jan Pavel II). Je to tedy i náš úkol: přispívat modlitbou i účinnou pomocí.

Úmysl národní

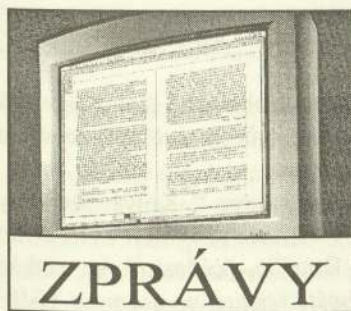
At' mladí křesťané rozpoznávají své povolání pro úlohu učitelů a vychovatelů a jsou mu přes všechny obtíže věrni.

Na otázku, co považuje za největší problém našeho školství, odpovídá P. Dr. Josef Šplíchal, SDB, z odboru vysokých škol Ministerstva školství, že je to nedostatek dobrých učitelů. Takových, kteří by byli opravdovými osobnostmi. "Považují za velmi potřebné, aby mladí křesťané slyšeli nebo v sobě rozpoznali hlas učitelského povolání," říká P. Šplíchal. V tomto vědomí se tedy modleme na ten úmysl.

Připravil P. Antonín Holas, SJ

Zabývat se věcmi tohoto světa bez jakékoli pečlivosti neznamena mnoho, ale realizovat bez pečlivosti Boží věci, to je nesnesitelné.

Sv. Ignác

perior domu a rektor kostela sv. Ignáce. P. Josef Hurt se stěhuje z Velehradu do Bohosudova, kde bude mimo jiné vyučovat na místním gymnáziu. P. Jiří Kovář přejde z Olomouce na Velehrad. P. Vladimír Málek začíná pracovat jako sekretář pana kardinála Miloslava Vika a P. Jan Pavlík ukončil svou službu spirituála v olomouckém semináři a bude pracovat na Velehradě.

Bohosudov

Balení kufrů ■ Oprava střechy nad vyhořelými ambity v Bohosudově je před dokončením. Jsou kladeny poslední tašky.

Každé léto se někteří "tovaryšové" stěhují a ani letos tomu není jinak. Od 1. září platí tyto změny: Pavel Bačo a Josef Stuchlý začínají studovat teologii v Dublinu; Václav Umlauf v Londýně. Pavel Filka ukončil teologii v Innsbrucku a zapojí se do práce brněnské komunity. Bude učit náboženství na brněnském Biskupském gymnáziu. Josef Horehled' ukončil studium filosofie v Krakově, nějaký čas bude pomáhat v Olomouci, a potom absolvuje jazykový kurs v Londýně. Milan Glaser nastupuje po ukončení studia teologie do Vatikánského rádia. Pavel Koudelka bude působit v Olomouci. P. Petr Přádka zakončil licenciát z teologie v Innsbrucku a zahajuje třetí probaci na Filipínách.

P. Josef Čupr, bývalý provinciál, bude pracovat jako socius novicmistra a ministr domu v Kolíně. P. Josef Hladiš přechází do Prahy jako su-

Oprava střechy v Bohosudově

Praha jedná o všeobecném stavu Tovaryšstva a může svolat generální kongregaci.

- P. Jan Lang, SJ, se zúčastnil *Týdne zahraničních Čechů*. Je to jedna z akcí, které se konaly u příležitosti významného jubilea, 650 let od založení Karlovy univerzity.

Olomouc

- Na katedře Spirituality, mezi-náboženského dialogu a studií křesťanského Východu bude v nastupujícím akademickém roce zprovozněna knihovna pro studenty.

Brno

- V červnu a červenci měli naši novicové Petr Havlíček a Petr Hubinák tzv. velký experiment v brněnské nemocnici na Žlutém kopci. Sloužili nemocným jako sanitáři.

Kolín

- Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie, při ranní mši svaté, složil své první sliby Miroslav Herold. Téhož dne zahájili v kolínském domě svou kandidaturu Vojtěch Pokorný, Marek Janás a Petr Karas.

Otec generál

- Dopisem z 29. června 1998 svolal otec generál kongregaci prokurátorů. Předcházet jí budou provinční kongregace. Kongregace prokurátorů

stava a může svolat generální kongregaci.

- Letní program P. Kolvenbacha vyplnily vizitace provincií Peru a střední Brazílie. Zúčastnil se setkání *Evropští jezuité ve formaci* (EJIF) v Římě. Dále navštívil Etiopii, Kongo a měl setkání s provinčními představenými v Africe.

- 13. září před patnácti lety byl zvolen Peter-Hans Kolvenbach generálním představeným Tovaryšstva Ježíšova.

Maďarsko

- V Budapešti proběhlo od 20. do 23. srpna setkání jezuitů a jejich spolupracovníků pracujících s mládeží. Akci zorganizoval P. Tobias Karcher z evropské jezuitské kanceláře v Bruselu. Přítomen byl také "evropský provinciál", P. Alfred Darmanin. Účastníci z třinácti zemí představili svá díla a mluvili o tom, jak by bylo možné spolupracovat na evropské úrovni. Diskutovalo se také o možnostech získávání finančních prostředků na mezinárodní akce z fondů Evropské unie. České jezuitu na setkání zastupoval olomoucký studentský kněz, František Hylmar, SJ. Po návratu z této akce vyjádřil František přání, aby se i u nás stala práce

s mládeží více odbornou. K tomu by měl patřit dlouhodobý pastorační plán, sehraný tým jezuitů a spolupracovníků, dostatečný prostor, materiální a finanční zabezpečení, patřičná příprava a studium studentských kněží. apod., prostě to, co nám diktuje ignaciánské *magis*.

- Setkání rektorů a formátorů východních seminářů v Evropě, které se konalo v městě Nyíregyháza, se zúčastnil náš Richard Čemus. Otec Čemus je rektorem Russica v Římě.

Apoštolát Modlitby

- Evropské setkání jezuitů pracujících v této oblasti proběhne na sklonku září v Hradci Královém. Jedním z organizátorů je i náš Pater Antoním Holas.

Kongres v Kanadě

- Pod názvem *Summit 2 000, Děti, mládež a média v novém tisíciletí*, se v květnu roku 2 000 uskuteční konference, která se bude zabývat otázkami medií a mládeže. Očekává se 1 500 delegátů a mezi nimi budou producenti a distributoři filmů, dále učitelé a vychovatelé. Jedním z organizátorů jsou i jezuité.

Jezuitská služba uprchlíkům

- V Polsku v minulém roce zazna-

menali desetiprocentní nárůst počtu žadatelů o azyl.

- Podle italské JRS byla vláda této země zaskočena přivalem uprchlíků ze Severní Afriky. Zadržení uprchlíci musí žít v nelidských podmínkách a stěžují si, že byli vystaveni násilí ze strany policie.

- Skupina JRS v Angole se rozhodla zůstat v zemi navzdory tomu, že ostatní mezinárodní humanitární organizace opouští zemi. Angole hrozí nebezpečí nových bojů.

- JRS v Asii připravuje knihu na téma *Ženy a válka*.

Indie

- P. Samuel Rayan se stal členem desetičlenné skupiny, která byla jmenována *Národní komisí pro menšiny*. Mezi náboženskými společenstvími roste v poslední době napětí. Stále přibývají útoky na křesťanské misionáře a instituce.

- V Madrasu dostal P. Petr Ceyrac, SJ, od francouzské vlády titul "Chevalier de la Légion d'Honneur". Byla tak oceněna jeho dlouholetá služba uprchlíkům.

Kněžská svěcení

- Jezuitský kostel svatého Ignáce v Praze. Bude svědkem kněžského svěcení. V sobotu 3. října, při mši svaté v 10 hodin se budou konat

zprávy - zprávy - zprávy - zprávy - zprávy - zprávy - zprávy -

kněžská svěcení jáhnů Milana Glasera, Pavla Koudelky a Tomáše Pavlu. Svěcencem bude pražský světící biskup Jaroslav Škarvada.

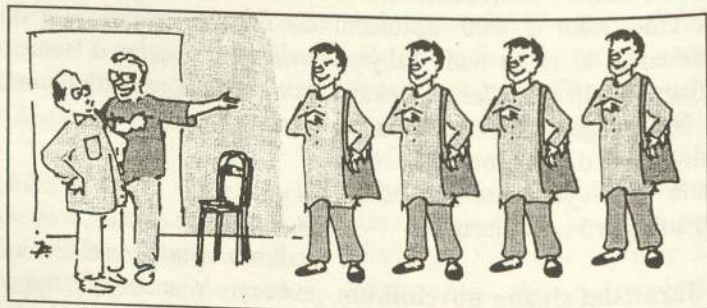
Pavlu ji bude mít v pražském kostele sv. Ignáce v 9 hodin. Pavel Koudelka v kostele sv. Bartoloměje v Praze Kyjích v 10 hodin. Milan Glaser v kostele Božského Srdce Páně v Jablonci nad Nisou v 9 hodin. Jste na ně upřímně zváni.

Primiční mše svaté

■ Všechny tři primiční mše svaté se uskuteční v neděli 4. října. Tomáš

Děláme "televizní exercicie".
Ano, tři rozjímání přes den a jedno v noci.

Otče provinciále, myslím, že jsme vyřešili problém nedostatku povolání. Zde jsou první naklonovaní jezuité.

JUBILEA - JUBILEA - JUBILEA - JUBILEA

P. Petr Kolář	Praha	11.10.	30 let v Tovaryšstvu
P. Jiří Šolc	Praha	30.11.	30 let v Tovaryšstvu
P. Andrzej Nowak	Český Těšín	29.11.	40 let
P. Václav Ježík	Český Těšín	23. 9.	50 let
P. Miroslav Brtva	Bohosudov	13.10.	70 let
P. Josef Hložek	Moravec	19.10.	75 let
P. Stanislav Richter	Moravec	10.11.	75 let
P. Karel Weichsel	Velehrad	15.11.	75 let
F. Jaroslav Joch	Brno	20.11.	80 let

Upřímně blahopřejeme